

Controlecampagne Vuurwerk

Resultaten 2020

FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie

Vooruitgangstraat 50 – 1210 Brussel

Ondernemingsnr.: 0314.595.348

○ 0800 120 33 (gratis nummer)

○ FODEconomie

○ @fodeconomie

○ [linkedin.com/company/fod-economie](https://www.linkedin.com/company/fod-economie) (tweetalige pagina)

○ [instagram.com/fodeconomie](https://www.instagram.com/fodeconomie)

○ [youtube.com/user/FODEconomie](https://www.youtube.com/user/FODEconomie)

○ economie.fgov.be

Verantwoordelijke uitgever:

Séverine Waterbley

Voorzitter van het Directiecomité

Vooruitgangstraat 50 – 1210 Brussel

Internetversie

051-21

Inhoud

1.	Doel van de campagne.....	4
2.	Wettelijke basis	5
3.	Resultaten.....	5
3.1.	Menselijke middelen.....	5
3.2.	Controles.....	5
3.2.1.	Verkoop via het internet.....	5
3.2.2.	Controles op het terrein.....	6
3.2.3.	CE-markering en controle van de werking van producten	6
4.	Ongevallenstatistieken bij het gebruik van vuurwerk	7
5.	Besluit.....	8

1. Doel van de campagne

De periode van de eindejaarsfeesten is bij uitstek geschikt voor activiteiten die verband houden met de verkoop van vuurwerk aan particulieren.

Elk jaar organiseren de controlediensten “Controle Veiligheid Noord” (COVENO) en “Controle Veiligheid Zuid” (COSESU) van de afdeling Veiligheid een controlecampagne tijdens deze periode, dit wil zeggen gedurende de maand december, met pieken van 20 december tot 31 december, met als doel een aangescherpte controle op illegale verkoop, maar ook met het oog op het waarborgen van de openbare veiligheid en de veiligheid van de consumenten.

Dit jaar had de gezondheidscrisis een rechtstreekse impact op de controlecampagne.

Het ministerieel besluit houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19¹ te beperken, gepubliceerd op 29 november 2020, ging immers over het verbod op het gebruik van pyrotechnische artikelen in de private en openbare sfeer.

Dit verbod heeft tot gevolg gehad dat de meeste bedrijven die de toelating hebben om dit soort producten te verkopen, hun voorraden niet hebben aangevuld of gewoonweg hun zaak hebben gesloten.

Het belangrijkste doel van de controlecampagne was dan ook om controles uit te voeren op de illegale verkoop, voornamelijk via internet en de sociale netwerken of in winkels zonder vergunning.

De campagne werd voorafgegaan door verschillende informatieve en/of voorbereidende acties in samenwerking met de parketten en een aantal politiediensten.

¹ Ministerieel besluit van 28 november 2020 houdende wijziging van het ministerieel besluit van 28 oktober 2020 houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg.pl?language=nl&la=N&cn=2020112801&table_name=wet

2. Wettelijke basis

Het Wetboek van economisch recht ; boeken I, IX en XV. (WER)

De wet van 28 mei 1956 betreffende ontplofbare en voor de deflagratie vatbare stoffen en mengsels en de daarmee geladen tuigen

Het koninklijk besluit van 23 september 1958 houdende algemeen reglement betreffende het fabriceren, opslaan, onder zich houden, verkopen, vervoeren en gebruiken van springstoffen (ARS)

Het koninklijk besluit van 20 oktober 2015 betreffende het op de markt aanbieden van pyrotechnische artikelen

3. Resultaten

3.1. Menselijke middelen

De cellen springstoffen van de diensten Noord (COVENO) en Zuid (COSESU) beschikten dit jaar over 10 vte's (voltijdse equivalenten).

Voor deze campagne werden twee soorten controles gepland:

- internetcontroles, gericht op verkoopsites, sociale media en kleine tweedehandsadvertenties.
- controles op het terrein, ofwel op basis van onze eigen kennis van de problematische locaties, ofwel op basis van klachten of aangiften of op verzoek van de politie.

Daarnaast werden er controles uitgevoerd in verband met de kwaliteit van de producten en dus ook de CE-markering.

3.2. Controles

3.2.1. Verkoop via het internet

Er werden 38 controles op de verkoop via internet uitgevoerd.

De controles waren vooral gericht op verkopen via sociale netwerken en verkoopsites tussen particulieren, zoals 2ehands.be, Marketplace, eBay, Instagram enz.

27 controles hadden betrekking op de verkoop door particulieren via verschillende internetsites:

- 7 van hen konden worden geïdentificeerd en waren het voorwerp van een proces-verbaal van overtreding, gericht aan de procureur des Konings van het betreffende gerechtelijk arrondissement; momenteel wordt hieraan nuttig gevolg gegeven;.
- voor 19 ervan loopt de identificatie;
- 1 ervan kreeg een waarschuwing.

11 uitgevoerde controles hadden betrekking op uitbaters van handelszaken die vuurwerk te koop aanbieden op hun website, hetzij vanuit België, hetzij via het buitenland:

- 6 bedrijven waren in orde;
- 4 bedrijven kregen een waarschuwing
- 1 bedrijf kreeg een pv opgesteld wegens het ontbreken van de CE-markering op het vuurwerk.

De internetcontroles werden uitgevoerd in perfecte samenwerking met de collega's van de Algemene Directie Economische Inspectie, voor wat betreft de identificatie van websites en mensen die online-advertenties plaatsen, alsook met de politiediensten voor de uitvoering van huiszoekingsbevelen en gezamenlijke opvolging op het terrein.

3.2.2. Controles op het terrein

Op het terrein werden 83 controles van opslagplaatsen uitgevoerd. In het zuiden van het land vertoonden 5 van de 46 geïnspecteerde opslagplaatsen tekortkomingen - of ongeveer 11 %. In het noorden waren 6 van de 37 geïnspecteerde opslagplaatsen in overtreding - of 16 %.

De overtredingen hadden betrekking op:

- Verkoop zonder federale vergunning: 9
- De niet-overeenstemming van de opslagplaats met de technische eisen: 2
- Opslagplaatsen die vuurwerk met niet-conforme markeringen aanbieden: 1

Wij moeten preciseren dat er bij bepaalde opslagplaatsen sprake was van meerdere overtredingen.

COSESU heeft 4 inbeslagnames gedaan voor een totaal van 54 kg NEQ (netto explosieve massa). COVENO voerde in 2 gevallen een inbeslagname uit, voor een totaal van 8,825 kg NEQ. De inbeslaggenomen producten werden overgebracht naar beveiligde opslagplaatsen. Die dossiers maken het voorwerp uit van processen-verbaal van overtreding, bestemd voor de parketten. Daarnaast werden er 5 waarschuwingen opgesteld, waarvoor de regularisatie wordt opgevolgd.

Daarnaast werd er uitgebreid beroep gedaan op onze diensten voor het afhandelen van inbeslagnames door de politiediensten met het oog op herconditionering, inventarisatie en overbrenging naar beveiligde opslagplaatsen, momenteel voor een totaal van 436,5 kg NEQ. Al deze dossiers moeten ook het voorwerp uitmaken van een administratieve opvolging door het opstellen van navolgende processen-verbaal, bestemd voor de betrokken parketten.

3.2.3. CE-markering en controle van de werking van producten

De controles werden uitgevoerd op basis van het koninklijk besluit van 20 oktober 2015 betreffende het op de markt aanbieden van pyrotechnische artikelen².

Dat besluit is de omzetting in Belgisch recht van de Europese richtlijn 2013/29/EG inzake het op de markt aanbieden van pyrotechnische artikelen³.

10 Vuurwerkartikelen van categorie F2 werden gecontroleerd op basis van een aselechte bemonstering in de opslagplaatsen van groothandelaars:

- 2 vuurpijlen,
- 2 voetzoekers,
- 2 vuurwerkbatterijen van enkelschotsbuizen,
- 1 vuurwerkbatterij van voetzoekers,
- 3 Romeinse kaarsen.

Deze monsters werden vervolgens verzonden voor analyse op basis van de Europese norm EN 15947 door een onafhankelijk geaccrediteerd laboratorium (INSEMEX - Roemenië).

Van de 10 geteste artikelen vertonen er drie een ernstig risico (1 batterij, 1 Romeinse kaars, 1 voetzoeker), terwijl één product een laag risico heeft (Romeinse kaars) en de andere zes voldoen aan de eisen.

Deze dossiers zijn nog in behandeling. Hierbij wordt aan de fabrikanten gevraagd om de nodige maatregelen te nemen of aan te tonen dat de producten toch veilig zijn.

² Koninklijk besluit van 20 oktober 2015 betreffende het op de markt aanbieden van pyrotechnische artikelen http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg.pl?language=nl&la=N&cn=2015102004&table_name=wet

³ Richtlijn 2013/29/EU van het Europees Parlement en de Raad van 12 juni 2013 betreffende de harmonisatie van de wetgevingen van de lidstaten inzake het op de markt aanbieden van pyrotechnische artikelen <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/ALL/?uri=CELEX:32013L0029>

4. Ongevallenstatistieken bij het gebruik van vuurwerk

Elk jaar gebeuren er verschillende ongevallen bij het ontsteken van vuurwerk.

Om dit in kaart te brengen hebben FOD Economie en de Stichting Brandwonden samen een bevraging georganiseerd tijdens de eindejaarsperiode 2020-2021.

De FOD Economie heeft zowel een wetgevende als controlerende taak en baseert zich hiervoor op de Europese richtlijn 2013/29/EU betreffende het op de markt brengen van pyrotechnische artikelen. Die richtlijn spreekt ook over verzamelen van gegevens over ongevallen.

De informatie over ongevallen kan immers nuttig zijn om de regelgeving en het markttoezicht nog te verbeteren en aan te passen waar dat nodig zou zijn.

De Stichting Brandwonden is een organisatie die zich inzet voor slachtoffers met brandwonden en alle gevolgen hiervan, maar doet ook aan preventie en sensibilisering om brandwonden te voorkomen.

Ook de 100 centrales, het RIZIV (Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering), de Huisartsenkoepels en de Brandwondencentra leverden gegevens aan.

In totaal zijn er 21 slachtoffers van vuurwerk opgetekend; 86 % van de slachtoffers is mannelijk.

Vergelijken we met het jaareinde 2019-2020: toen werden 102 slachtoffers van vuurwerk opgetekend; 91 % van de slachtoffers was toen een man.

In tegenstelling tot vorig jaar, toen 8 % van de slachtoffers jonger was dan 16 jaar en 4 % een leeftijd had tussen 16 en 18 jaar, zijn de slachtoffers dit jaar allemaal ouder dan 18 jaar.

Er zijn 2 (10 %) dodelijke ongevallen te betreuren en 6 (29 %) ongevallen met ernstige verwondingen (vorig jaar 64 % ongevallen met ernstige verwondingen).

De aard van de verwondingen betreft:

- brandwonden (57 %, waarvan 14 % van de eerste graad en 38 % van de tweede graad)
- oogletsel (19 %)
- gehoorschade (5 %)
- open wonde (14 %).

De meest getroffen lichaamsdelen zijn de handen (54 %), het aangezicht (38 %) en de benen (8 %).

De respondenten geven de volgende vuurwerkartikelen aan die zouden betrokken zijn bij de gemelde ongevallen:

- vuurpijl (62 %)
- knaller, voetzoeker, "banger" (24 %)
- vuurwerkbatterij (5 %)
- sterretje (5 %)
- overig of niet nader genoemd (5 %).

Hierbij moeten we de kanttekening maken dat de vragenlijsten worden ingevuld door medisch personeel: zij zijn geen experts in vuurwerk.

Over de oorzaak van het ongeval, geven de respondenten het volgende aan:

- verkeerd gebruik (29 %)
- slecht werkend vuurwerk (71 %).

Bij de vraag of het een legaal of illegaal vuurwerkartikel betreft, zijn de antwoorden:

- legaal (19 %)
- illegaal (81 %).

Vorig jaar was in slechts 6 % van de gevallen sprake van illegaal vuurwerk volgens de ingevulde formulieren.

Ook hier moet een kanttekening worden gemaakt: zowat alle vuurwerk, en zeker het soort dat in staat is meteen te doden, was illegaal voor wat betreft het gebruik tijdens deze jaarwisseling, wat mogelijk de classificatie als illegaal vuurwerk heeft beïnvloed.

De term 'legaal' vuurwerk kan immers op verschillende manieren begrepen worden: als "legaal in aankoop" of "legaal in gebruik" (voor dit laatste komt alleen F1 vuurwerk in aanmerking als "legaal") Toch lijkt het er op dat het vuurwerk dat illegaal is aangekocht, vaak slecht functioneert, daar het slecht functioneren door de respondenten als grootste oorzaak wordt vermeld (71 %).

5. Besluit

Aan de hand van deze specifieke campagne hebben we kunnen vaststellen dat het verbod op het gebruik van vuurwerk heeft geleid tot een vermindering van het aanbod door winkels met een vergunning. Dat had als onmiddellijk effect een verschuiving van de markt naar de illegale internetverkoop.

Naast het feit dat deze verkoop niet gedekt is door een federale vergunning (en dus moeilijk controleerbaar is), zijn de opslagomstandigheden vaak onzeker, wat de openbare veiligheid ernstig in gevaar brengt (bijvoorbeeld: gehuurde garages, huurboxen enz.). Bovendien is een groot aantal producten verboden voor verkoop aan consumenten, of gaat het zelfs om producten van dubieuze en onveilige oorsprong.

We stellen een toename vast van het aantal ongevallen die verband houden met de wijze van gebruik van het vuurwerk en dat zou een gevolg kunnen zijn van aankopen van gevaarlijke producten via onveilige kanalen.

Onze diensten hebben ook de conformiteit van vuurwerk van categorie F2 gecontroleerd. De monsterneming werd uitgevoerd bij erkende groothandels. Uit onze campagne blijkt dat 40 % van het vuurwerk niet voldoet aan de Europese normen, terwijl 30 % van de bemonsterde artikelen zelfs een ernstig risico vormt. Voor de niet-conforme artikelen zullen verdere maatregelen worden getroffen.

Het aantal ongevallen met vuurwerk is tijdens deze eindejaarsperiode afgenomen, maar er hebben zich twee dodelijke ongevallen voorgedaan. De handen en het aangezicht zijn de meest getroffen delen van het lichaam. Bij deze ongevallen zijn vooral vuurpijlen en voetzoekers betrokken. Illegaal aangekocht en slecht functionerend vuurwerk lijkt de oorzaak te zijn van de meeste ongelukken.

Ten slotte hebben deze bijzondere omstandigheden tijdens deze eindejaarsperiode ervoor gezorgd dat er effectievere samenwerkingen en synergiën werden ontwikkelen met andere diensten.